

До протоколу № 198
від 11 лютого 2026 року

Р І Ш Е Н Н Я

**Про стан виконання Прикінцевих положень
Закону України «Про повну загальну середню освіту»
щодо запровадження заходів безпеки в закладах
загальної середньої освіти» № 4609-IX від 18.09.2025**

17 січня 2026 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти» № 4609-IX від 18.09.2025 (далі – Закон), який було опубліковано 16 жовтня 2025 року.

Закон спрямований на підвищення рівня безпеки в закладах загальної середньої освіти шляхом вжиття комплексу необхідних заходів для запобігання та/або припинення заподіяння шкоди учасникам освітнього процесу, а також залучення органів поліції охорони до охорони таких закладів.

Законом передбачено, що з метою організації безпечного перебування учасників освітнього процесу на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти засновники та керівники таких закладів відповідно до їхніх повноважень за рахунок коштів засновника та інших джерел, не заборонених законодавством, уживають заходів, зокрема щодо визначення правил доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти; огороження території закладу загальної середньої освіти або встановлення її меж на місцевості; облаштування закладу загальної середньої освіти технічними засобами охорони для термінового виклику поліції; інші заходи з охорони.

Також Законом розширено коло осіб, які не можуть працювати в закладі освіти або залучатися до участі в освітньому процесі.

Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону Кабінету Міністрів України надано доручення протягом трьох місяців з дня, наступного за днем опублікування цього Закону:

- 1) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- 2) забезпечити розроблення та прийняття міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

3) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Враховуючи вищезазначене, у порядку здійснення контрольних функцій Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) на своєму засіданні 11 лютого 2026 року заслухав інформацію Міністерства освіти і науки України та Міністерства внутрішніх справ України щодо виконання Прикінцевих положень Закону.

На виконання пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону Кабінетом Міністрів України затверджено План організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для реалізації Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти» (далі – План).

Відповідно до Плану Міністерству освіти і науки України (далі – МОН України) та Міністерству внутрішніх справ України (далі – МВС України) було визначено завдання розробити та в установленому порядку подати **до 10 грудня 2025 року** на розгляд Кабінету Міністрів України відповідні проекти актів, а також **до 5 січня 2026 року** привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, прийняти необхідні нормативно-правові акти та поінформувати про результати Кабінет Міністрів України.

Зокрема наступні нормативно-правові акти:

1. Перелік небезпечних предметів і речовин, з якими особам заборонено перебувати на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти, який затверджується Кабінетом Міністрів України (до абзацу сімнадцятого пункту 4 розділу I Закону) (*підпункт 1.1. пункту 1 Плану*).

2. Порядок використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, а також забезпечення цілодобового безперешкодного доступу до них за відповідними сигналами цивільного захисту на території та в приміщеннях закладу освіти, який затверджується Кабінетом Міністрів України (до абзацу двадцятого пункту 4 розділу I Закону) (*підпункт 1.2. пункту 1 Плану*).

3. Типові правила доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти, які затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України (до абзацу одинадцятого пункту 4 розділу I Закону) (*підпункт 2.2. пункту 2 Плану*).

4. Типовий перелік заходів з охорони і порядок їх застосування, який затверджується Міністерством внутрішніх справ України за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки (до абзацу восьмого пункту 4 розділу I Закону) (*підпункт 2.1. пункту 2 Плану*).

На виконання завдань, визначених Планом, МОН України (лист від 30.01.2026 № 1/1804-26) та МВС України (лист від 28.01.2026 № 3425/06/38-2026) проінформували про наступне.

Щодо розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України Переліку небезпечних предметів і речовин, з якими особам заборонено перебувати на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти (підпункт 1.1. пункту 1 Плану) (виконано)

Міністерством освіти і науки України та Міністерством внутрішніх справ України підготовлено та подано на розгляд Уряду проект Переліку небезпечних предметів і речовин, з якими особам заборонено перебувати на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2026 № 70.

Щодо розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України Порядку використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, а також забезпечення цілодобового безперешкодного доступу до них за відповідними сигналами цивільного захисту на території та в приміщеннях закладу освіти (підпункт 1.2. пункту 1 Плану) (частково виконано)

МОН України проінформувало, що питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту належить до компетенції Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Міністерства внутрішніх справ України.

МВС України проінформувало про відсутність пропозицій щодо приведення у відповідність до Закону актів Уряду в цій частині, оскільки на сьогодні питання, пов'язані з встановленням порядку використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, зокрема закладів освіти, врегульовано Кодексом цивільного захисту України, Законом України «Про правовий режим воєнного стану», пунктом 3¹ Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, включення об'єктів до складу та виключення таких об'єктів з фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138.

Разом з тим, Комітет звертає увагу на те, що у вищезазначених нормативно-правових документах відсутні особливості використання та доступу до об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти, які знаходяться на території та в приміщеннях відповідного закладу освіти.

Щодо розроблення та затвердження Типових правил доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти (підпункт 2.2. пункту 2 Плану) (виконується)

МОН України розробило проект наказу «Про затвердження Типових правил доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти».

Листом від 02.01.2026 № 1/32-26 проект надіслано на погодження до Державної регуляторної служби України (далі – ДРС). Після погодження проекту ДРС, наказ буде прийнято та надіслано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

З метою забезпечення виконання норм Закону Міністерством підготовлено та надіслано обласним, Київському міському департаментам (управлінням)

освіти і науки рекомендації щодо організації допуску учасників освітнього процесу та інших осіб на територію та в приміщення закладів освіти (лист від 27.01.2026 № 1/1574-26).

МВС України 26 грудня 2025 року листом № 54140/01/38-2025 за результатами опрацювання проекту наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типових правил доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти» надало аркуш його погодження.

Щодо розроблення та затвердження Типового переліку заходів з охорони і порядку їх застосування (підпункт 2.1. пункту 2 Плану) (виконано)

МВС України видано наказ від 08.01.2026 «Про деякі питання здійснення заходів з охорони в закладі загальної середньої освіти», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 09.01.2026 за № 35/45429, який набуде чинності після його офіційного оприлюднення. Вищезазначеним наказом затверджено Типовий перелік заходів з охорони в закладі загальної середньої освіти та Порядок застосування заходів з охорони в закладі загальної середньої освіти на період дії правового режиму воєнного стану.

Так відповідно до цього наказу для забезпечення безпечного перебування учасників освітнього процесу на території та у приміщеннях закладу загальної середньої освіти застосовуються такі заходи: *заходи з фізичної охорони та заходи з технічної охорони (система термінового виклику поліції, система відеоспостереження та металодетектори).*

Крім того, до Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій надійшов спільний лист освітнього омбудсмена Лещик Н. та виконавчого директора громадської спілки «Українська Гельсінська спілка з прав людини» Павліченка О. (від 27.01.2026 № 26/0201-04, 27/01-01 (КО) 13766) щодо проблематики запровадження безпекових вимог та обмежень до осіб, які працюють у закладах освіти (додаток до Рішення Комітету).

Так, Законом України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти в Україні законодавчо запроваджено нові безпекові вимоги та обмеження для осіб, які працюють або претендують на роботу в закладах освіти, з метою підвищення рівня захисту дітей. Водночас чинне нормативне регулювання має низку прогалин і неузгодженостей, що ускладнюють практичну реалізацію цих вимог та створюють правові ризики для керівників закладів освіти і працівників.

З метою комплексного дослідження впливу відповідних норм на сферу працевлаштування та організації трудових відносин у закладах освіти Служба освітнього омбудсмена спільно з Українською Гельсінською спілкою з прав людини підготовлено Аналітичну записку «Проблематика запровадження безпекових вимог та обмежень до осіб, які працюють у закладах освіти» (далі – Аналітична записка). У цій Аналітичній записці докладно охарактеризовано зміст запроваджених вимог та обмежень і визначено основні проблеми, пов'язані з їхнім практичним застосуванням. Також вивчено зарубіжний досвід

регламентації умов допуску до професії вчителя та практику застосування обмежень щодо роботи з дітьми, що дає можливість визначити оптимальні моделі імплементації таких норм в український контекст.

За результатами підготовки Аналітичної записки було визначено **основні проблеми практичної реалізації Закону**:

1. **Неузгодженість законодавства.** Норми, що встановлюють безпекові обмеження, по-різному сформульовані в законах, які регулюють різні рівні освіти. Відсутня єдина та узгоджена система вимог, що призводить до колізій між законами, фрагментарного застосування норм та ризику довільного тлумачення при ухваленні кадрових рішень.

2. **Відсутність чіткого механізму перевірки таких осіб.** Законодавством не визначено єдиного переліку документів, які підтверджують відповідність особи встановленим вимогам, порядку та меж перевірки кандидатів і працівників, а також відповідальних суб'єктів та їх повноважень. Заклади освіти змушені покладатися на документи, подані особою з власної ініціативи, що створює правову невизначеність і ризики помилок, особливо з огляду на відсутність у керівників спеціальної юридичної підготовки.

3. **Відсутність перехідного періоду.** Законом не передбачено періоду, протягом якого нинішні працівники мають підтвердити відповідність новим вимогам. Формально особи, які не відповідають вимогам, не можуть працювати з моменту набрання нормами чинності водночас відсутні чіткі правові підстави для припинення трудових відносин. Це створює ризик як незаконного звільнення, так і звинувачень у невиконанні вимог Закону.

4. **Відсутність процедур періодичного контролю.** Зокрема не врегульовано періодичність повторного підтвердження відповідності працівників новим вимогам, порядок дій у разі, якщо працівник втратив таку відповідність після прийняття на роботу, а також повноваження роботодавця вимагати оновлену інформацію. Через це роботодавець фактично позбавлений можливості оперативно реагувати на зміну правового статусу працівника.

5. **Відсутність єдиного реєстру або сервісу перевірки таких осіб.** Інформація про судимості та правопорушення міститься в різних державних реєстрах і інформаційних системах, які не інтегровані між собою та недоступні для закладів освіти в законний та зручний спосіб. В Україні відсутній єдиний національний сервіс перевірки осіб, які працюють із дітьми, на відміну від практик, поширених у державах – членах ЄС.

Враховуючи вищезазначену проблематику та для забезпечення ефективного та правомірного застосування безпекових вимог було наголошено на необхідності:

1. **Уніфікації законодавства** у сфері освіти шляхом встановлення єдиних, узгоджених вимог до осіб, які можуть працювати в закладах освіти.

2. **Запровадження чіткого механізму перевірки того, чи може особа бути допущена до роботи у закладі освіти чи участі в освітньому процесі:** визначення переліку документів, порядку їх подання та оцінювання, а також повноважень керівників закладів освіти.

3. Встановлення перехідного періоду, протягом якого нинішні працівники закладів освіти мають підтвердити відсутність обмежень для роботи в закладі освіти та чітких правових підстав для припинення трудових відносин у разі невідповідності новим вимогам.

4. Регламентації періодичності підтвердження відповідності вимогам для роботи та механізмів реагування на зміну статусу працівника.

5. Створення єдиного захищеного державного сервісу (реєстру) для комплексної перевірки осіб, які працюють з дітьми, з дотриманням вимог щодо захисту персональних даних. Таке рішення потребує технічного опрацювання і запровадження на рівні законодавства.

6. Розробки методичних рекомендацій для керівників закладів освіти та конкурсних комісій щодо практичного застосування нових вимог.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань вищої освіти Гришиної Ю.М, заступника Міністра внутрішніх справ України Павліченко К.В., заступника Міністра освіти і науки України Кузьмичової Н.Ю., освітнього омбудсмена Лещик Н.В., та широко обговоривши питання **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Інформацію Міністерства освіти і науки України та Міністерства внутрішніх справ України взяти до відома.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

2.1. Забезпечити виконання пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти» № 4609-IX від 18.09.2025 в частині підготовки порядку використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, а також забезпечення цілодобового безперешкодного доступу до них за відповідними сигналами цивільного захисту на території та в приміщеннях закладу освіти (підпункт 1.2. пункту 1 Плану Кабінету Міністрів України) шляхом внесення відповідних змін до Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, включення об'єктів до складу та виключення таких об'єктів з фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138.

3. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України:

3.1. Прискорити підготовку проекту наказу «Про затвердження Типових правил доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти» на виконання Прикінцевих положень Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти» № 4609-IX від 18.09.2025 (підпункт 2.2. пункту 2 Плану Кабінету Міністрів України).

4. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України та Міністерству внутрішніх справ України:

4.1. Опрацювати Аналітичну записку «Проблематика запровадження безпекових вимог та обмежень до осіб, які працюють у закладах освіти», підготовлену Службою освітнього омбудсмена спільно з Українською Гельсінською спілкою з прав людини та надати Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій обґрунтовану позицію щодо доцільності врахування пропозицій, зазначених у Аналітичній записці, у тому числі на законодавчому рівні, а також пропозиції законодавчих змін (у разі необхідності) *у термін до 28 лютого 2026 року*.

5. Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій:

5.1. Провести через два місяці черговий розгляд контрольного питання «Про стан виконання Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти» № 4609-IX від 18.09.2025».

5.2. Проаналізувати практику застосування нормативно-правових актів, ухвалених на виконання Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти» № 4609-IX від 18.09.2025, зокрема в частині доступу до об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту на територіях та в приміщеннях закладів освіти та у порядку здійснення контрольних функцій заслухати зазначене питання на засіданні Комітету.

6. Контроль за виконанням Рішення покласти на голову підкомітету з питань вищої освіти – народного депутата України Гришину Ю.М.

Голова Комітету

Сергій БАБАК